

صاحبی ، مدیری ، محرری :

آبونه بدلی :

سنه لکی ۱۰۰ غروش
آلتی آسانی ۵۰ »
اوج آسانی ۲۵ »

مخبر

۱۳۳۸

اداریو خانه سی :
شهرزاده باشنده (تعالی اسلام)
جمعیتی مرکز عمومی

مرکز توبی :
باب عالی جاده سنده اتحاد
تجارت کتبخانه سی

اسلامک نفعنه خادم مقالات
مع الشکر قبول و درج اولونور

یازاناق شخصیتی دکل ، یازینک اهریق
نظر دفته آلیتیر

دینی ، علمی ، ادبی ، اجتماعی رشیدلک شهرری
مجموعه اسلامیه در

کلن یازیلردن شایان قبول کورولنلر تاریخ
صیراسیله درج اولونور .

عدد : ۶

۱۳۳۹ ربیع الاخرینه مخصوص نسخه

فی ۷ بوجوق غروش

منبرجات :

محفل دینی و علمی : تعلیم و تعلم حقنده بر حدیث شریف طاهر المولوی . امت اسلامیة نك قرین اسلامی واجکام شرعیة بی کیفیت تلقیسی اسکلبی محمد عاطف . غزالینک روح حقنده کی تلقیانی - آفسکیلی احمد حمدی . غلبه اخلاقیه حسین شمی . خریستان هلماسنک قرآن کریم حقنده حسن شهادتی - علی رضا . محفل تاریخی : مشرکین عربک مشهور یونلری - طاهر المولوی . تیکوشلی مرحوم - خواجه زاده سعید . ناصیل آغلامام - طیب حلمی . حسین هانم بک مرحوم - مستجابی زاده غصمت بک - سهو المولوی . محفل فنی : علم هیئتک مبدای - سعدی .

محفل ادبی : جاهلیه آثارندن برقاج نمونه - فرید . دهوه ایله یاوروسی ، مهاجرلر معاونت لازم طاهر المولوی

ایتام اسلامه معاونت

ملکتمزده اوتهدن بری یکانه برشفقت و معرفت اوی بولونان دارالشفقه ده کی ایتام اسلامک اعلاشه و تحصیلترینه مدار اولوق اوزره مکتوبلق کاغد و ظرف طبع ایتدیریلشدور . نورعثمانیه جامع شریفک ختکار محفلده کی (جمعیت تدریسیه اسلامیه) مرکزیه دارالشفقه ده یکر میشر یاره بدل ایله صاتیلمقده اولان یوکاغد و ظرفلرک اشترا واستعمالیله هم احتیاج مخبره بی تأمین ، همده بر امرخیره خدمت ایله مهلری قارئلریمزدن فی ایده وز .

ربیع دائرونک صورت استعمالی - احمد ضیا . دینی درسلر - مؤلفی آقسه کیلی احمد حمدی

اسلام یولی - « اسکلبیلی محمد عاطف . اسلام چیغیری - اسکلبیلی محمد عاطف

یونافع اثرلر ، میدان انتشاره قونولمش و عموم کتابچیلرده صاتیلقده بولونمشدور . کرک ضیا بک افندینک ، کرک حمدی و عاطف افندیلرک قدرت فاضلانلری مجموعه ده کی یازیلریله مبرهن اولدیغدن اثرلری حقنده فضله سوزه لزوم کورمیورز . هر برینی مؤلفات جدیده مراقیلیرینه توصیه ایدرز .

آلتی آیلوق آبونه لریمزک مدتی بونسخه ایله ختام بولدی . تجدید ایتمک ایسته یلرک و آدره سی ده کیشمش اولانلرک اداره یه معلومات ویرمه لری . مرجودر .

اعلان یاپدیرمق ایچین باب عالی جاده سنده کی (ترکیه اعلانات عمومیه شرکتی) نه مراجعت ایدیکز ،

ابن مسیب ، مکده عطاء بن ابی رباح ، کوفه ده ابراهیم ، شریح ، شعبی ، بصره حسن بصری رضی الله عنهم حضرت ابیدر .

مشارالیهم حضراتی صحابه کرامک بیان بیوردقلری طرز اوزره احکام شرعیه بی ضبط وحفظ ایله کدن باشقه قران کریم ایله اقوال و افعال پیغمبریدن فعلاً استنباط احکام ایدرلردی . ایشته بیان اولنان طریقار ایله امت محمد، احکام شرعیه بی حضرت پیغمبردن تلقی ایتشلردر . شوقدرکه مذکور طریقاردن بری دیگرندن مغنی اولدینی ایچون هر ایکی طریقک تطابق وتوافق ایلدیکی وجهه علم ایله جمهور روانک اجماع واتفاق ایتدیک شیلری اخذ وتلقى ایتک امت اسلامیه نک احسن شعائرندندر .

اسکلیل

محمد عاطف

غزالی

نک

روح حقه ده کی تلقیاتی

- ۲ -

غزالی تسویه و تفخک مغالری ایضاح ایتدکن صکره حقیقت روحی شوصورتله تعریف وتصویرایدیور: روح ، صویک قابنه خلولی کبی بدنه حلول ایتش بر جسم دکلدر ؛ علمک عالمده، قارالغک قارا برشیده خلولی کبی قلب ویا دماغه حلول ایتش عرض ده دکلدر . بلکه بر جوهردر ؛ [برجوهر مغنوی و الیهی در .] زیرا روح ، هم کندینی ؛ هم ده خالقی بیلور ؛ معقولاتی ادراک ایدیور ؛ عرض ایسه بوصفتلره متصف اوله ماز . بونکه برابر روحه عرض دیدیکمز تقدیرده ؛ علم وادراک کبی روح ایله قائم اولان صفتلره عرض اولدیفندن ؛ عرضک عرض ایله قیامی لازم کلیر، که بوده جائزدکلدر . روح عرض اولمادینی کبی جسم ده دکلدر . زیرا جسم قابل تقسیم در ؛ روح ایسه بویله دکلدر . روح قابل تقسیم

اولسه یدی ، اونک برجزئک برشیئ بیلیمسی ، دیگر جزئک عینی شیئ بیلیمسی و بناء علیه حالت واحده ده هم عالم ، هم جاهل اولسی ایجاب ایدردی . محل واحده ایکی ضدک اجماعی فکری ایسه ، افکار متناقضه دن در . بناء علیه روحک واحد اولدینی اتفاق عقلا ایله ثابت اولیور . بوایه جزء لایتجزی ؛ یعنی غیر منقسم بر جوهردر . چونکه روح حقه ده جزء کله سنی استعمال لایق دکلدر . زیرا جزء ، کله اضافت دیمک در ؛ حال بوکه روح بختده نه کل وار ، نه ده جزء واردر . اکر بوتون موجوداتی ویا خود انسانک باعث قواسی اولان بالجمله اسبابی نظر دقته آلیر ایسه ک روح ، بونلرک هیئت مجموعه سنده بر « واحد » در ؛ یعنی بو اسبابدن بری در .

روحک غیر قابل تقسیم اولدینی ثابت اولونجه ایکی حالتدن بری ایله متصف اوله جفی شه سزدر: متحیز اولق غیر متحیز اولق . روح متحیز دکلدر . چونکه متحیز قابل تقسیم در ؛ حال بوکه بسیط حقیقک قابل تقسیم اولسی ادله هندسیه و عقلیه ایله باطل و مردوددر . بناء علیه روح ، بنفسه قائم ، غیر متحیز بر جوهر بسیطدر .

روح بدنده داخل اولدینی کبی ، بدنن خارجه ده دکلدر . نه بدنه متصلدر ، نه ده بدنن منفصلدر . چونکه اتصال وانفصال کیفیتلری جسمیت و تحیزله صحیح اولور ؛ حال بوکه روحک جسم اولسی منتفی در . جماداتک نه عالم ، نه ده جاهل اولامایشی کبی روح ده بوصفتلره متصف اولاماز . چونکه علم و جهل صفتلرینک برشیئه اضافه ایدیه بیلیمسی ایچون اوشیئ ذی حیات اولسی لازمدر . حیات آرادن چیقجه اوشیئ ، علم ویا جهل ایله متصف اولاماز . بونک کبی برشیئ دن جسمیت منتفی اولونجه اوشیئ ، اتصال وانفصال ، دخول و خروج ایله متصف ده اوله ماز .

روح ؛ جهندن ، برحله حلول ایتمکدن ، اجسامه بیتشمکدن ، چپتله مقید اولمقندن مزهدر . زیرا بوتون

بونلر اجسامك صفات و اعراضى درلر . روح ايسه نه جسم در ، نه ده جسمه بر عرض در . بلكه بونلر هپسندن مقدس در .

روح ، لامكان و لازمان در ؛ فقط بوندن جناب حقه مشابهتى اولمق ، صفاتده جناب حق ايله برلشمش بولونمق لازم كلز . چونكه بر شيئك ديكرندن تمیزی ، يالكرز مكان و زمان ايله حاصل دكل در . بلكه مكان ، زمان ، حد و حقيقت ايله حاصل در . مكان ايله تمیز ، ايكي مكانده بولنان ايكي جسم كي ، زمان ايله تمیزده بر جوهرده ، مختلف زمانلرده ايكي درلو قارالغك وجودى كي در . حد و حقيقت ايله تمیز ، لذت ، صغوقلق ، ياشلق كي مختلف اعراضك بر محله و جسم واحده و قوعى كي . چونكه بو اعراض ايچون زمان و مكان بر در . شو قدركه بونلر حدود و حقايقه مختلف الذات اولان معنلر در . رنگك لذندن فرقى ، ذاتيتي ايله در ؛ مكان و زمان قيديله دكل در . ناصلكه علمك اراده و قدرتدن تمیزی ده بويله در . ذاتيله حقايق مختلفه يه مالك اعراضك بر محله تصويرى جائز اولنجه ذاتيله مختلف حقايقه مالك اولان اشيانكده مكانه احتياج كورولمده تصويرى اولولتله ثابت در . [يعنى ايكي شيئك لامكان اولمق خصوصنده يكدىكرينه مشابهتى عيى شيلرك برلرلرندن تميزينه مانع دكلر در . بناء عليه لامكان ولا زمان اولمسندن طولايى روخك عين حق اولمى لازم كلز . رنگك لذندن فرقى ناصل مكان و زمان ايله اولمايوب ماهيت و ذاتيتلرى اعتباريله اوليورسه ، حق و وجود مطلق ايله روخك تميزلرى ذاتيتلرى اعتباريله در ؛ بر طرفدن علنيت ، ديكر طرفدن تمیز اثبات اولنيور ، كه يك مهم در .]

امام غزالى بو مسئله يي دهها زياده ايضاح ايچون مثال آتى بهده مراجعت ايدنيور : « انسان حى در ، قادر در ، ايشيدير ، كورور ، سويلر ، جناب حقه ده بويله در . ديديكمن زمان ، بوسوزده شبه يوقكه تشبيه يوق در . انساني الله بكنزشمش اولمايز ، چونكه بونلر دن هيچ

بريتى « اخص اوصاف آلهيه » دن دكل در . بونلر ناصل دكلسه ، مكاندن ، جهتدن منز وبرى اولمق ده اخص اوصاف آلهيه دن دكلر . اخص اوصاف آلهيه آنحق « قيوميت » صفتى در ، يعنى جناب حق بذاته قائم در ؛ ماسوى الله ايسه ذات حق ايله قائم و موجود در . بذاته قائم اولمق ، جناب حقه مخصوص اوصاف آلهيه دن در . باشقه سنده بولونماز . حتى اشيا ايچون ذاتيت مخصوصه لرى اعتباريله عدمدن باشقه برشى يوق در . اشيايه وجود ، عاريت طريقه باشقه سندن كليور . ذاتى و غير مستعار اوله رق وجود ، آنحق جناب حقه مخصوص در .

عزاليك بوراده بوقدر ايضاحات و يرمه سنك سبي ؛ حلول واتحاده قائل اولديني آكلاشيلما مق ايچون در .

غزالى دهها صكره ديور كه : روح انساني ، جناب حقدن جزء دكلر . « من روحى » ديه كنديسنه مضاف قيلماسندن بو معنا آكلاشيلما ملير . بوراده كي - يعنى روح ايله جناب حق آراسنده كي - نسبت ، بر نسبت مغنويه در كه ، شو صورته تمثيل اولنه بيلير : كوشك ضيايى بر ديواره عكس ايدنجه او ديوار بالطبع ضيادار اولور . شيمدى كوشك نطقه كلوب ده « بن ديواره ضيامدن بر پارچه سنى ويردم » ديسه ، بوندن شبه يوقكه ، كوشك ضيامسندن بر جزءك انفكك ايتديكي ، كوشك تجزى قبول ايله ديكي ادعا اولنه ماز . جناب حقك ايشته : « ونفخت فيه من روحى » بيورمسيله ده ضياي شمسك ديواره كي منوريتله اولان نسبتى قيلندن بر مناسبت آكلاشيلمق - لازم كلير ؛ يوقسه حلول وانقسام خاطره كله مز .

روحك جهتدن ، مكاندن منز اولمى ، جميع اشيايه مطلع اولمق قابليتنده بولونمى ده اضافله اختصاصه بر سبب ديكر در . . .

جناب امام « قل الروح من امر ربي » آيت كريمه - سنده كي « عالم امر » ك نهديك اولديغى ده شو صورته ايضاح ايدنيور . « قابل تقدير و مساحه اولان هر شئه ، كه عالم اجسام و عوارض در ؛ عالم خلقدن دينيلير . بوراده

صکره در . اوصورتك جلايه تقدم وسبق ایدن بروجودی
اولسه بيله اوراده حدوثی جلادن صکره در .

خلاصه : غزالی به کوره روحك حادث اولسی، آنجق
جسم ايله تعین ایتسی اعتباریله در . عجبا بوندن دیگر بر
اعتبار ايله روحك قدیم اولدینی ، حتی عین الیهدن باشقه
برشی اولدینی معناسی آکلاشیلمامی ؟ . چونکه « من
روحي . من امر ربی » نظم جیلارینی غزالیك صورت
ایضاحی کوستریورکه : روح ، جناب حقدن آیریش
واوندن باشقه اولان بر جزء دکلدر . [آرده کی نسبت ،
نسبت معنویه دکلی ایدی یا ؟] دها صکره غزالیك تمثیلات
وتشبیهای ده کوستریورکه : روح ، جسندن اول موجوددر ؛
قبل حدوث الابدان موجود اولان بوروح ، محل روحده
استعداد حاصل اولونجه در حال تجلی و ظهور ایدیور .
جناب امام بونی برده شو مثال ايله ایضاح ایتك ایستیور :
« غیر مجلا بر معدن لوحه ، یاخود بر آینه تصور وبونك
قارشیسندن بر «شیء» اولدینی فرض ایدلم . صکره ده
لوحه ویا آینه یه جلا ویرمه یه باشلایلم ؛ لوحه و آینه
تماماً جلالاندی ، یعنی قارشیسندن کی شیئك عکس ایتسنه
مساعدا برحالت آلدیمی ، هان اوشیئك صورتی لوحه و آینه ده
نمایان اولور . شمدی لوحه ده نمایان اولان صورت بالطبع
تقدیر و مساحه ايله تعین اولنه ماز ؛ بونکله برابر قدیمدرده
دنیه مز . زیرا لوحه و آینه ده استعداد قبول یوق ایکن
صورت معکوسه ده یوق ایدی . لوحه یه عکس ایدن شیء ،
بواعتبار ايله شبهه یوق که حادثدر . لکن لوحه و آینه
صورت معکوسه نك سبب وجودی دکل ، بلکه سبب
حدوثیدر ، سبب تظاهریدر . ایشته روحك ده
تسویه دن ، یعنی نطفه ده استعداد قبول حاصل اولدقدن
صکره کی شکل مخصوصی مخلوق ، یعنی زمان قیدی ايله
مقیداً حادثدر . بونده شبهه ایدیه مز .

لکن ، دقت اولونسون ، بوايضاحات روحك شکل
حقیقینسی آکلاتیورمی ؟ . بوشکل حقیقی نه در ؟ . قبل الابدان
موجودمی در ؟ موجود ایسه نه شکلده موجوددر ؟ . دکل

خلق دیمك ، یوقدن ایجاد واحداث معناسنه اولیوب
تقدیر معناسنه در . هر نه که کیت و تقدیر کلز ، اوکا « امر
ربانی در » دنیلیر : ارواح بشر و ارواح ملائکه کبی .
بو جسندن اولان شیرنه عالم امردن دنیلیر . عالم امر ،
حسن و خیال دن ، جهت و مکاندن خارج اولان موجودات
خارجیه دن در ؛ بویولده کی موجودات خارجیه دن کیت
منتفی در ، مساحه و تقدیر آلتنه کیره مز لر .

غزالی دیمك ایستیورکه ؛ آیت کریمه دن آکلاشیلدیغنه
کوره روح ، قابل تقدیر و مساحه اولمیان ، حسن و خیال ،
جهت و مکان خاصه لری خارجنده قالان موجودات
خارجیه دن در . شبهه یوق که بویله اولان برشیئك نه عرض ،
نده معنای معروفنده جسم اوله مایه جینی وارسته
ایضاحدر . محسوساته مقابل اولان بو قبیل موجوداته
معقولات نامی ده ویریه بیلیرسه ده ، معقولاتك وجود
خارجیلری اولماق ده جائز اولدیندن ، وجود خارجیلری
مستحقق اولان بو موجوداته امام غزالی معقولات نامی
ویرمیور .

رومك مخلوق ریا غیر مخلوق اولسی :

غزالی بر اعتبار ايله روحه مخلوق ، دیگر بر اعتبار ايله
غیر مخلوق دیور . فقط روحك غیر مخلوق اولسندن قدیم
اولدینی معناسنی چیقارمق اثر جهالت اولدینی سویلیور ،
و مقصودنی شو صورته ایضاح ایدیور : « روحه
غیر مخلوق دیمك ، تجزی و تقسیم ، کیت و مساحه ايله
تقدیری غیر قابل دیمکدر . مخلوق دیمك ده ، قدیم اولمایوب
حادث معناسنه در . »

دیمك ایستیورکه : ارواح بشر ، نطفه ده استعداد
قبول ظهور ایدنجه حادث اولمشدر ؛ ولوکه روحك
نطفه ده کی استعداد تقدم وسبق ایدن وجودی اولسه
بيله !... یعنی روح ، تظاهر و نشان اعتباریله قدیم دکل
حادثدر . نصل که آینه قارشیسندن بولان برشیئك صورتك
آینه ده حادث اولسی ده آینه ده جلا و پارلاق اولدقدن

تهذيب اخلاق قضيه سیدر . حضرت رسول الله هر کس دن زیاده حسن اخلاق ایله متصف و متخلق ایدی . امتی ده کوزل خویله و سجه لر ایله تمیه و تربیه ایتک و بوضورتله کالات انسانیه نک مراتب قصواسنه ایصال ایتک اخص آمالی ایدی .

عصر سعادتنده بو آرزوسنه بحق موفق اولدی . مذهب و مشربجه ، اخلاق و عاداتجه ، فکر و تربیهجه یک متباین و متشت اولارق یاشایان قبائل مختلفه عربی آز زمان ایچنده اعتقاد وحدانیت آلهیه و مکارم اخلاق محمدیه سنجاغی آلتنده طوبایه بیلیمک معجزه سنی ابراز و شرفی احراز ایلدی . دین مبین اسلامک مدت قلیله ظرفنده بتون دنیایه نشر ضیای حقیقت ایلسی ایشته بو سایه ده ایدی . جناب احمدک تلقین و تبلیغ بیوردینی تربیه اسلامییه و متانت اخلاقییه قارشیدنده ؛ ردائت ولوئیات ایچنده یوزمکده اولان قیصر و کسری دولت و مدنیتری ثبات و مقاومت کوسترمه مدیلر .

حضرت محمد صلی الله علیه وسلمک ولادت جلیله لر ؛ اکا سره نک قصور و ایوانی صارصدینی کی بعثت و رسالت سنیه لر دخی قیاصره نک ادیان و اوثنائی یقیدی و قیردی . چونکه خلق و نیجیب ملتلرک سفها و اخلاق سزله غلبه ایتسی امور مقدره و طبیعیه دن ایدی . قدرت و مکتتری بر زمان جهانی لرزه ناک ایدن ایران و یزانس ایمراطور- لقلرینک ادامه حیاته موفق اولامیه رق بیقلوب کیتمه لر دخی عین قاعده طبیعیه نک و عین سنت آلهیه نک ایجاباتندن ایدی .

سوء اخلاق و سوء اعتقاد بلیه سی یوزندن برجوق اقوامک محو و هلاک اولدقلرینی و اخلاقی بوزولان ملتلرک نعمت و سعادتتری مبدل نکبت و سفالت و نهایت پریشان و منقرض اولاجغنی قرآن عظیم الشان بزه کمال فصاحت و بلاغته حکایه و بیان ایتمکده در . ملل اسلامییه طرفندن تربیه اسلامییه و محاسن اخلاقییه محافظه ایلدیکی مدتیجه قدرت و مدنیت اسلامییه نک تراید و تعالی ایتدیکی

ایسه مثال ایله مثوله نه صورتله تطابق ایده جک ؟ . ایشته بشریتک هیچ بروقت کنه و ماهیتنه واصل اوله مدینی ، اک بیوک فیلسوفلرک بیلله اظهارعجز ایله دککری ، روحک بوشکلی در . یالکز محسوساتک دکل ، معقولاتکده خارجنده قالان حقائق نهاییه دن بری ده روحک بوشکلی در . روحک صفحه حقیقیه سنی علماً . فاء و یا تشبیهات و تمثیلات ایله ادراک ایتک غیر قابل امکان اولدیغنی تسلیم ایتکده ، هر حالده آیریجه بر ادراکدر . غزالینک ویرمش اولدینی بوتون تفصیلات و ایضاحات ، هپ صورت معکوسه نک اطرافنده دونوب طولاشیور ؛ صورت حقیقیه ینه بر مجهولیت ایچنده قالیور .

روحک صورت حقیقیه سنی کشف ایله آکلامق ممکن اولدیغنی انکار ایدمه یز ، و دی یه بیلیرزکه : روح آنحق بو طریق ایله آکلاشیله بیلیر . باشقه صورتله ، یعنی علم و تجربه ایله ، بونی آکلامق غیر قابل در . احتمال که غزالی ده کندی کشفی ، قوه قدسیه سی ایله روح حقنده بشریت ایچون بیلنمه سی ممکن اولان معلومات نهاییه واصل اولمش در . بویه اولسه یدی ، حقیقت روحی - آکلامق استعدادنده اولانله بیلدیره جکنی - کتابنده وعد ایتزدی . فقط بزه آکلامق ایچون مطلقا محسوسات ایله تشبیه و تمثیل ایده جکی جهته آنحق بو قدر آکلاته بیلله جکی ده وارسته بیان در . چونکه معقولاتکده خارجنده قالان برشی محسوسات ایله آکلاته بیلیمک بالطبع اک مشکل برشی در . باخصوص بونک یاننه برده احتیاطه رعایت ایتک مسئله سی انضمام ایدره ... آقسه کیلی احمد حمدی

غلبه اخلاقیه

جناب رسالتاب صلی الله علیه وسلم افندمز ؛ فضائل اخلاقی اکمال ایچین حق جل و علی حضرتتری طرفندن انسانله کونده رلشدور . دین اسلامک اک زیاده اهمیت و یردیکی و کمال اهتمام و اعتنا ایله توصیه ایلدیکی . اموردن بری ده